YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (toinen jaosto)

15 päivänä tammikuuta 2003 *

Asiassa T-171/01,

Institut de l'audiovisuel et des télécommunications en Europe (IDATE),

kotipaikka Montpellier (Ranska), edustajanaan asianajaja H. Calvet, prosessiosoite Luxemburgissa,

kantajana,

vastaan

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään M. Wolfcarius ja M. Shotter, avustajanaan asianajaja J.-L. Fagnart,

vastaajana,

jossa kantaja vaatii ensisijaisesti, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa, että komission ja kantajan "Trans-European Telecommunications Networks" -ohjelman puitteissa tekemässä sopimuksessa tarkoitettu komission maksettavana olleiden korvattavien kulujen käsite kattaa kaikki kantajan alihankkijoiden tältä tuon sopimuksen nojalla laskuttamat kulut, ja toissijaisesti,

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

että komissio velvoitetaan maksamaan vahingonkorvausta niiden vahinkojen perusteella, joita kantaja väittää itselleen aiheutuneen, koska komissio on täyttänyt sopimusvelvoitteensa virheellisesti,

EUROOPAN YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN (toinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja R. M. Moura Ramos sekä tuomarit J. Pirrung ja A. W. H. Meij,

kirjaaja: H. Jung,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 15.5.2002 pidetyssä suullisessa käsittelyssä esitetyn,

on antanut seuraavan

tuomion

Tosiseikat ja asian käsittelyn vaiheet

1 L'Institut de l'audiovisuel et des télécommunications en Europe (jäljempänä IDATE) on Ranskan oikeuden mukaan perustettu voittoa tavoittelematon yhdistys, jota koskee 1.7.1901 annettu laki ja jonka tavoitteena on edesauttaa informaatio- ja viestintätapojen kehityksen hallintaa Euroopassa ja osallistua siihen.

2 IDATE teki komission kanssa 28.3.1996 yhteisön "Trans-European Telecommunications Network" -ohjelman puitteissa sopimuksen nro 45504, jonka nimenä oli "Dissemination of EuroISDN Benefits for SMEs" (jäljempänä sopimus tai riidanalainen sopimus).

3 Sopimuksen I liitteen mukaan IDATE sitoutui järjestämään kaikissa Euroopan unionin jäsenvaltioissa seminaareja, joissa tiedotetaan ja neuvotaan pieniä ja keskisuuria yrityksiä Euro-ISDN:n käyttöön liittyvistä eduista.

4 Sopimuksen 4.2 artiklan mukaan, sellaisena kuin se on sopimukseen 5.9.1996 tehdyn lisäyksen nro 1 jälkeen, komissio sitoutui maksamaan 50,85 prosenttia sopimuksen täyttämisen aiheuttamista kuluista, eli 1 125 563 ecua.

5 Sopimuksen 12 artiklan mukaan sopimukseen sovelletaan Ranskan lakia ja toimivaltainen tuomioistuin kaikissa komission ja IDATE:n välisissä sopimuksen pätevyyttä, tulkintaa ja täyttämistä koskevissa oikeusriidoissa on Euroopan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin, jonka ratkaisusta voidaan valittaa Euroopan yhteisöjen tuomioistuimeen.

6 Sopimusta täyttäessään IDATE käytti sopimuksen 5 artiklan mukaisesti alihankkijoita. Se maksoi näille 50,85 prosenttia niissä laskuissa ilmenevistä kuluista, joita alihankkijat sille esittivät alihankintasopimusten täyttämisen johdosta. Kulujen jäljellä olevan määrän osalta IDATE osoitti alihankkijoille laskut.

7 IDATE osoitti komissiolle 27.2.1998 sopimuksen täyttämistä koskevan loppuraportin ja lopullisen laskelman tuosta sopimuksesta johtuneista kuluista. Kuluja koskevaan lopulliseen laskelmaan oli liitetty kaikki IDATE:n alihankkijoiden esittämät laskut.

8 Komissio vastasi IDATE:lle 23.3.1998 päivätyllä kirjeellä, että alihankkijat eivät olleet sopimuspuolia, ja esitti syyt, joiden vuoksi se ei suostunut maksamaan kaikkia alihankkijoiden esittämiä laskuja.

9 Komissio hyväksyi lopulta sopimuksen täyttämisestä aiheutuneita kuluja koskevan lopullisen laskelman, jonka IDATE osoitti sille 10.7.1998. Tuossa asiakirjassa IDATE esitti kulujen kokonaismääräksi 2 275 000 ecua, joista 2 019 565 ecua oli alihankinnasta aiheutuneita kuluja.

10 Komissio ilmoitti IDATE:lle 5.11.1998 päivätyllä kirjeellä, että se oli kuitannut IDATE:n alihankkijalle MARI Group Ltd -nimiselle yhtiölle (jäljempänä MARI) sopimuksen nojalla komission maksettavana olleesta määrästä komissiolla MARI:lta muiden sopimusten nojalla olevan saatavan määrän.

11 Tämän kuittauksen jälkeen komissio suoritti vuoden 1999 alussa IDATE:lle yhteisön maksettavaksi sovitun määrän jäljellä olevan osan.

12 Tämän suorituksen jälkeen komissio teetti riidanalaisen sopimuksen täyttämistä koskevan tilintarkastuksen tilintarkastusyhtiöllä. Tuon tilintarkastuskertomuksen mukaan IDATE:n alihankkijoiden IDATE:lta laskuttamien

kulujen se osa, joka kuitattiin IDATE:n alihankkijoilleen osoittamien laskujen mukaisilla saatavilla, ei kuulu sopimuksen nojalla korvattaviin kuluihin. IDATE riitautti tuon kertomuksen lopputuloksen 15.11.1999 ja 14.2.2000 päivätyillä kirjeillä.

13 Komissio katsoi 25.7.2000 päivätyssä kirjeessään tuon kertomuksen lopputulokseen viitaten, että sitä osaa alihankintakustannuksista, joka IDATE:lta oli laskutettu mutta jota se ei todellisuudessa ollut maksanut, ei voitu ottaa huomioon laadittaessa sopimuksen rahoitusta koskevaa loppuyhteenvetoa. Näin ollen se pyysi palautettavaksi 504 745 euroa väittäen, että osaa alihankinnasta aiheutuneista kuluista ei korvata ja että tämä johtuu yksinomaan IDATE:n sopimuslausekkeiden virheellisestä tulkinnasta.

14 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen 25.7.2001 jättämällään kannekirjelmällä kantaja nosti nyt käsiteltävänä olevan kanteen. Kirjallinen käsittely päättyi 10.1.2002.

15 Esittelevän tuomarin kertomuksen perusteella ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin (toinen jaosto) päätti järjestää asianosaisten kanssa epävirallisen tapaamisen ja aloittaa suullisen käsittelyn.

16 Komissio osoitti kantajalle 27.3.2002 506 539,35 euron suuruisen maksukehotuksen, joka vastasi sitä osaa kuluista, jota komission mielestä ei tullut korvata.

17 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin piti 15.3.2002 asianosaisten kanssa epävirallisen tapaamisen. Lisäksi asianosaisten lausumat ja vastaukset ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen esittämiin kysymyksiin kuultiin samana päivänä pidetyssä istunnossa.

Asianosaisten vaatimukset

18 Kantaja vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— toteaa ensisijaisesti, että sopimuksessa tarkoitettu komission maksettavana olleiden korvattavien kulujen käsite kattaa kaikki kantajan alihankkijoiden tältä tuon sopimuksen nojalla laskuttamat kulut

— toteaa toissijaisesti, että komissio on velvollinen maksamaan kantajalle 503 662 euroa vahingonkorvausta niiden vahinkojen perusteella, joita kantajalle on syntynyt, koska komissio on täyttänyt sopimusvelvoitteensa virheellisesti, ja tämän seurauksena toteaa, että tuo summa kuittaa ne 503 662 euroa, jotka kantajan tuon saman sopimuksen nojalla tulisi palauttaa komissiolle

— velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

19 Komissio vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— jättää kanteen tutkimatta

— toissijaisesti hylkää kanteen perusteettomana

— velvoittaa kantajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Oikeudellinen arviointi

20 Kantaja vaatii ensisijaisesti, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa, että sopimuksessa tarkoitettu komission maksettavana olleiden korvattavien kulujen käsite kattaa kaikki kantajan alihankkijoiden tältä tuon sopimuksen nojalla laskuttamat kulut. Toissijaisesti kantaja vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin velvoittaa komission maksamaan kantajalle 503 662 euroa vahingonkorvausta niiden vahinkojen perusteella, joita kantajalle on syntynyt, koska komissio on täyttänyt sopimusvelvoitteensa virheellisesti, ja tämän seurauksena toteaa, että tuo summa kuittaa ne 503 662 euroa, jotka kantajan tuon saman sopimuksen nojalla tulisi palauttaa komissiolle.

21 Komissio väittää, että kannetta ei voida ottaa tutkittavaksi kummankaan vaatimuksen osalta, ja toissijaisesti, että nuo vaatimukset eivät ole perusteltuja.

22 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo, että kantajan ensisijaiseen vaatimukseen on aiheellista perehtyä.

Tutkittavaksi ottaminen

Asianosaisten lausumat

23 Komissio väittää, että kantajan vaatimusten hyväksyminen ei vaikuta suoraan ja tosiasiallisesti sen etuihin. Komissio huomauttaa, että kantaja vaatii ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta antamaan ratkaisun, jonka nojalla kantaja voisi vastustaa komission ilmoittamaa kuittausta kantajan komissiolle velkaa olevien summien ja sen komissiolta mahdollisesti olevien saatavien välillä. Vastaaja katsoo, että koska kantaja ei ole väittänyt, että sillä voisi olla saatavia komissiolta, tuo kuittaus on puhtaasti teoreettinen.

24 Kantaja väittää, että sen ensisijainen vaatimus tulee ottaa tutkittavaksi. Viitaten komission 20.4.2001 päivättyyn kirjeeseen, jossa komissio ilmaisee aikomuksensa periä takaisin kantajan komissiolle sopimuksen täyttämisen johdosta maksettavana olleen summan, kantaja toteaa, että sen ja komission välisen riita-asian ratkaiseminen vaikuttaa tosiasiallisesti sen etuihin. Lisäksi kantaja korostaa, että se on yhtenä sopimuspuolena tai alihankkijana useissa sopimuksissa, joiden nojalla sen tulee saada suorituksia komissiolta.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

25 On riidatonta, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen ratkaistavaksi saatettu kysymys, eli sopimuksessa tarkoitettu korvattavien kulujen käsitteen tulkinta, koskee tuosta sopimuksesta johtuvia velvollisuuksia (asia 426/85, komissio v. Zoubek, tuomio 18.12.1986, Kok. 1986, s. 4057, 11 kohta ja asia C-114/94, IDE v. komissio, tuomio 20.2.1997, Kok. 1997, s. I-803, 82 kohta).

26 Lisäksi kantajan ja komission välisen riita-asian ratkaiseminen vaikuttaa tosiasiallisesti sen etuihin.

27 Kuten kantaja komission sitä kiistämättä korostaa, toisaalta se on yhtenä sopimuspuolena tai alihankkijana useissa sopimuksissa, joiden nojalla sen tulee saada suorituksia komissiolta, ja toisaalta komissio ilmoitti 20.4.2001 päivätyssä kantajalle osoitetussa kirjeessä aikomuksensa suorittaa kuittaus kantajan komissiolle velkaa olevien summien ja sen komissiolta mahdollisesti olevien saatavien välillä.

28 Lisäksi 27.3.2002 komissio osoitti kantajalle maksukehotuksen, jonka määrä vastasi sitä osaa kuluista, joita komission mielestä ei tullut korvata.

29 Tämän seurauksena nyt käsiteltävänä oleva kanne tulee ottaa tutkittavaksi kantajan ensisijaisen vaatimuksen osalta.

Pääasia

Asianosaisten lausumat

30 Kantaja väittää, että sopimuksessa tarkoitettu komission maksettavana olleiden korvattavien kulujen käsite kattaa kaikki kantajan alihankkijoiden tältä tuon sopimuksen nojalla laskuttamat kulut.

31 Tämän väitteen tueksi kantaja esittää ensinnäkin, että tällainen tulkinta on seurausta sopimuksen II liitteen 1.2 artiklasta, jossa todetaan, että jotta sopimuksesta johtuneita kuluja pidetään korvattavina, niiden tulee olla todella aiheutuneita, hankkeen toteutumisen kannalta tarpeellisia ja perusteltuja ja niihin liittyvän maksuvelvollisuuden tulee olla syntynyt sopimuksessa määritettynä ajankohtana.

32 Se lisää, että komission suostumuksella vuonna 1998 otettiin käyttöön järjestelmä, jossa kaikki alihankinnasta johtuvat kulut keskitettiin kantajalle siten, että alihankkijat veloittivat kantajalta kaikki niille todella aiheutuneet kulut. Kantajan mukaan on näin ollen johdonmukaista, että kantajasta tulee alihankkijoiden saaman rahoituksen osalta näiden velkoja. Niin ikään on johdonmukaista, että kantaja kuittaa nuo saatavat alihankkijoiden siltä veloittamista kuluista, joita komissio ei korvannut, eli 49,15 prosenttia kulujen määrästä.

33 Toiseksi kantaja väittää, että sen esittämä tulkinta on yhdenmukainen sopimuksen systematiikan kanssa.

34 Kantaja toteaa tältä osin, että komissiolle lokakuussa 1995 esitetyn sopimusehdotuksen mukaan sopimuksen täyttämisestä aiheutuneita kuluja ei tullut korvata ainoastaan yhteisön suorituksella, vaan myös varoilla ja rahoituksella, joita kantaja ja sen alihankkijat sitoutuivat hankkimaan tuon saman sopimuksen nojalla. Sopimuksen rahoituksen jakautuminen ja alihankkijoiden osallistuminen tuohon rahoitukseen määritettiin yhteistyössä komission kanssa ja tämä on ne hyväksynyt. Lisäksi myös alihankkijat osallistuivat sopimusneuvotteluihin komission kanssa.

35 Kantaja väittää lisäksi, että huolimatta siitä, että ainoastaan se allekirjoitti sopimuksen, sekä kantaja että komissio ovat pitäneet koko sopimuksen täyttä-

misen ajan alihankkijoita sopimuspuolina. Tällä perusteella komissio katsoi vuonna 1998, että MARI-yhtiö oli tuohon sopimukseen perustuvan saatavan velkoja, ja kuittasi tuosta määrästä MARI:n komissiolle muiden sopimusten nojalla maksettavana olleen määrän.

36 Koskien kantajan ensimmäistä väitettä sopimuksen II liitteen 1.2 artiklan tulkinnasta komissio väittää, että niitä summia, joita kantaja ei ole tosiasiassa maksanut, ei voida pitää tuossa artiklassa tarkoitettuina "todellisina kuluina".

37 Komissio katsoo myös, että koska sillä ei ole mitään sopimussuhdetta alihankkijoiden kanssa, niille aiheutuneet kulut, joita kantaja ei ollut korvannut, eivät voi kuulua komission maksettaviksi eikä yhteisön tule osallistua niiden maksamiseen.

38 Lisäksi komissio kiistää kantajan väitteen, jonka mukaan operaatioiden maksamatta olevan määrän maksun yhteydessä kantaja ainoastaan suoritti kuittauksen sen alihankkijoiden esittämien kululaskujen ja sen itsensä esittämien alihankkijoiden saamia varoja ja rahoitusta vastaavien laskujen välillä.

39 Tältä osin komissio väittää, että mikäli noita varoja oli, kantaja saattoi käyttää niitä ainoastaan kattaakseen kokonaan tai osittain sen maksettavana olleen osan hankkeen todellisista kuluista, eli 49,15 prosenttia. Lisäksi komissio katsoo, että komission osuus varoista ja rahoituksesta yhteensä ei voi olla hankkeen kokonaiskustannuksia suurempi, koska sopimuksen II liitteen mukaisesti kantajan ei tullut saada voittoa hankkeesta.

40 Komissio huomauttaa, että joka tapauksessa IDATE:n 10.6.1998 päivätyn kirjeen liitteenä olleesta lopullisesta kululaskelmasta ilmenee, että alihankkijoiden järjestämistä seminaareista ei saatu lainkaan varoja.

41 Kantajan esittämän sopimuksen systematiikkaan liittyvän väitteen osalta komissio kiistää ensinnäkin perustelun, jonka mukaisesti osapuolet olisivat tarkoittaneet, että alihankkijat ovat sopimuspuolia.

42 Lisäksi MARI-yhtiön kanssa toteutetun kuittauksen osalta komissio huomauttaa, että komissiolla oli velkaa kantajalle ja saatavaa MARI:lta ja MARI:lla puolestaan oli saatavaa kantajalta. Komissio vakuuttaa, että MARI oli suostunut luopumaan kantajalta olevasta saatavastaan siinä määrin kuin kantaja suostuu ottamaan vastattavakseen MARI-yhtiön komissiolle olevan velan. Komission mukaan tuossa kokonaisuudessa kyseessä on ranskan siviilikoodin 1271 §:n 2 momentissa tarkoitettu velvoitteen uudistaminen. Näin ollen komissio väittää, että koska kantajasta on tullut alun perin MARI:n maksettavana olleen velan velallinen, komissio on voinut kuitata tuolla velalla osan kantajalla komissiolta ollutta saatavaa.

43 Vastauksena ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen esittämään kysymykseen komissio vahvisti istunnossa saaneensa kantajalta alihankinnasta aiheutuneita menoja vastaavat laskut. Se ilmoitti myös, ettei se kiistä kantajan esittämissä kuluilmoituksissa (cost-statement) olevien menojen todenperäisyyttä. Komissio korosti kuitenkin, ettei se myöskään myönnä noiden menojen todenperäisyyttä.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

44 Ensinnäkin on aiheellista muistuttaa, että kun kanne on nostettu ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa välityslausekkeen perusteella, sen tulee ratkaista oikeusriita sopimukseen sovellettavan kansallisen aineellisen lainsäädännön perusteella. Tässä tapauksessa riidanalaisen sopimuksen 12 artiklan nojalla sopimukseen sovellettava kansallinen lainsäädäntö on Ranskan laki.

45 Ranskan siviilikoodin 1161 §:ssä säädetään seuraavaa:

"Sopimuksen kutakin määräystä on tulkittava sen muut määräykset huomioon ottaen antaen määräykselle koko oikeustoimesta ilmenevä merkitys."

46 Sopimuksessa tarkoitettua korvattavien kulujen käsitettä tulee siis tulkita pitäen ensinnäkin mielessä sopimuksen määräykset, jotka ovat tämän asian kannalta merkityksellisiä.

47 Sopimuksen II liitteen 1.2 artiklassa todetaan seuraavaa:

"Korvattavia kuluja ovat jäljempänä määriteltävät todelliset kulut, jotka ovat hankkeen kannalta tarpeellisia ja jotka voidaan näyttää toteen sekä jotka ovat syntyneet sopimuksen 2.1 artiklassa määritetyn ajan kuluessa [sopimuksen voi-

massaoloaika]. Tämän ajanjakson päätyttyä korvattavia kuluja ovat ainoastaan tässä sopimuksessa edellytetyistä raporteista, seurannasta ja arvioinneista aiheutuneet kulut.

— —

Korvattavat kulut voivat kattaa kaikki tai joitakin seuraavista kulutyypeistä:

— Henkilöstö

— Laitteisto

— Alihankinnasta aiheutuvat kulut (third party assistance)

— Matkustus ja ruokailu (subsistence)

— Kuluvat tarvikkeet (consumables) ja tietokonekulut

— Muut kulut

— Yleiskulut (overheads)

Kuluihin ei voida lukea voittomarginaalia ja ne määritetään toteutuneisiin kuluihin perustuvien kirjanpidollisten periaatteiden mukaan ja sopimuspuolen noudattamien sisäisten säännösten mukaisesti.

Kukaan sopimuspuoli ei saa aiheuttaa hankkeen kannalta kohtuuttomia tai tarpeettomia kuluja. Mitään seuraavista kuluista ei voida ottaa huomioon: tavaroiden tai palvelujen markkinoille saattamisesta, myynnistä ja jakelusta aiheutuneet kulut, korot, sijoitetun pääoman tuotto, tulevien tappioiden tai velkojen perusteella tehdyt varaukset tai kaikki muihin hankkeisiin liittyvät kulut."

48 Sopimuksen II liitteen 1.3.3 artiklassa todetaan seuraavaa:

"Alihankkijoiden ja ulkoisten palveluntarjoajien kulut ovat sopimuksen 5 artiklan mukaan korvattavia kuluja."

49 Sopimuksen 5.1 artiklassa todetaan seuraavaa:

"Sopimuspuoli voi tehdä sopimuksia alihankkijoiden kanssa, jos tähän on saatu ennakkoon komission kirjallinen hyväksyntä. Missään tapauksessa sopimuspuoli ei voi vapautua sopimuksesta johtuvista velvoitteistaan. Sopimuspuoli sitoutuu edellyttämään kaikilta alihankkijoilta samojen velvollisuuksien noudattamista, joita siltä itseltään sopimuksen nojalla edellytetään."

50 Sopimuksen 5.2 artiklassa täsmennetään seuraavasti:

"Kaikkiin alihankkijoihin sovelletaan velvoitteita, joista johtuu, että komissiolla on samat teknistä valvontaa ja tiloihin pääsyä/tutustumista koskevat oikeudet kuin sillä on sopimuspuolen suhteen."

51 Sopimuksen 6 artiklassa todetaan seuraavaa:

"6.1 Komissiolla tai sen valtuuttamilla edustajilla on kohtuullinen oikeus tutustua tiloihin, joissa hanketta valmistellaan, ja tutustua sen hallintoa, kehitystä ja tarkkailua koskeviin asiakirjoihin.

——

6.2 Komissiolla tai sen valtuuttamilla edustajilla on oikeus tarkastaa kirjanpitoa kaksi vuotta sopimuksen täyttämisen tai sen irtisanomisen jälkeen. Heillä on kohtuullisen ajan kuluessa oikeus tutustua kaikkiin tiloihin, joissa hanketta valmistellaan, oikeus saada tietoja kaikilta hankkeen kanssa työskenteleviltä henkilöiltä, oikeus tutustua kaikkiin hanketta koskeviin asiakirjoihin, ATK-tallenteisiin ja materiaaliin, ja tarpeen vaatiessa heillä on oikeus vaatia esitettäväksi vastaava asiakirjanäyttö.

6.3 Euroopan yhteisöjen tilintarkastustuomioistuimella on samana ajanjaksona ja samoilla edellytyksillä samat oikeudet kuin komissiolla tilintarkastuksen suorittamiseen."

52 Kantajan mukaan sopimuksessa tarkoitettujen komission maksettavana olleiden korvattavien kulujen käsite kattaa kaikki kantajan alihankkijoiden tältä tuon sopimuksen nojalla laskuttamat kulut. Komissio puolestaan katsoo, että alihankkijoille syntyneet kulut, joita kantaja ei ollut maksanut, eivät voi olla komission vastattavina.

53 Aluksi on korostettava, että komissio ei kantansa tueksi väitä, että tässä tapauksessa alihankkijoiden menot eivät olisi syntyneet tai että kantaja muutoin ei olisi noudattanut sopimusta. Komissio tyytyy katsomaan, että sen kanta vastaa sopimuksessa tarkoitettujen korvattavien kulujen käsitteen oikeaa tulkintaa.

54 On todettava, että riidanalaisen sopimuksen II liitteen 1.2 artiklassa olevaa korvattavien kulujen käsitettä tulee tulkita erityisesti saman liitteen 1.3.3 artiklan valossa. Tuossa kohdassa todetaan nimenomaisesti, että alihankinnasta aiheutuneita kuluja pidetään sopimuksen 5 artiklan mukaan korvattavina kuluina. Lisäksi tuossa viimeksi mainitussa artiklassa todetaan täsmällisesti, että sopimuspuoli saa tehdä sopimuksen täyttämiseksi alihankintasopimuksia, kunhan näihin on saatu komission ennakollinen kirjallinen hyväksyntä.

55 Tästä tulee päätellä, että riidanalaisen sopimuksen täyttämiseksi aiheutuneiden menojen korvattavuuden suhteen tuossa sopimuksessa ei mitenkään erotella sopimuspuolen menoja ja komission ennakkoon hyväksymän alihankkijan menoja.

56 Tämä tulkinta voidaan johtaa myös riidanalaisen sopimuksen systematiikasta. Tuossa sopimuksessa todetaan nimenomaisesti, että sopimuspuoli saa käyttää alihankkijoita sopimusvelvoitteidensa täyttämisessä (ks. edellä 49 kohta).

Tilanteessa, jossa alihankkijat vastaavat tällä tavoin sopimuksen täyttämisestä, mikä komissiolle oli ilmoitettu sopimuksen solmimista edeltäneissä neuvotteluissa, alihankkijoille tästä aiheutuneita kuluja ei voida luokitella korvattavien kulujen ulkopuolelle.

57 Sopimuksen tällaisen tulkinnan vahvistaa komission toiminta MARI:n suhteen, sillä komission tuon yhtiön saatavista suorittama kuittaus itse asiassa edellyttää sitä, että MARI:lla on komissiolta erääntynyt saatava, joka perustuu riidanalaisen sopimuksen suorittamiseen.

58 Näissä olosuhteissa riidanalaisessa sopimuksessa tarkoitettua komission maksettavana olleiden korvattavien kulujen käsitettä tulee tulkita siten, että näihin kuluihin kuuluvat kaikki kantajan alihankkijoiden kantajalta sopimuksen nojalla laskuttamat kulut, sillä edellytyksellä, että nuo kulut vastaavat alihankkijoiden todellisuudessa maksamia menoja.

59 Tällä tulkinnalla ei estetä komission mahdollisuutta tarkistaa alihankkijoiden sopimuksen täyttämisen yhteydessä suorittamien menojen todellisuutta, koska sopimuksessa komissiolle myönnetään kaikki keinot tarkistaa, että alihankkijat noudattavat velvollisuuksiaan.

60 Riidanalaisen sopimuksen 5 ja 6 artiklalla niitä yhdessä sovellettaessa komissiolle taataan mahdollisuus tarkistaa se, että alihankkijoiden sopimuksen täyttämisen yhteydessä suorittamat menot ovat todella syntyneet, samalla tavalla kuin komissio voi sen tarkistaa varsinaisen sopimuspuolen suhteen. Sopimuksen

5 artiklan mukaan sopimuspuolen tulee edellyttää, että alihankkijat noudattavat samoja velvollisuuksia, joita sen itsensä tulee sopimuksen nojalla noudattaa. Lisäksi sopimuksen 6 artiklan mukaan komissiolla ja yhteisöjen tilintarkastustuomioistuimella on laaja oikeus tutustua työskentelytiloihin ja asiakirjoihin, jotka liittyvät tuon yhteisön budjettivaroin rahoitetun hankkeen toteuttamiseen, ja tämä tutustumisoikeus ulottuu näin ollen myös hyväksyttyjen alihankkijoiden työskentelytiloihin ja asiakirjoihin.

61 Kantajan ensisijaisen vaatimuksen perustelut tulee näin ollen hyväksyä.

62 Tässä tilanteessa ei ole tarpeen ottaa kantaa kantajan toissijaisesti esittämän vaatimuksen tutkittavaksi ottamiseen eikä siihen, onko se perusteltu.

Oikeudenkäyntikulut

63 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 87 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska komissio on hävinnyt asian ja koska kantaja on vaatinut oikeudenkäyntikulujen korvaamista, komissio on velvoitettava korvaamaan kaikki asian käsittelystä aiheutuneet oikeudenkäyntikulut.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN
(toinen jaosto)

on antanut seuraavan tuomiolauselman:

1) **Riidanalaisessa sopimuksessa tarkoitetut komission maksettavana olleet korvattavat kulut kattavat kaikki kantajan alihankkijoiden tältä tuon sopimuksen nojalla laskuttamat kulut.**

2) **Komissio velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.**

Moura Ramos Pirrung Meij

Julistettiin Luxemburgissa 15 päivänä tammikuuta 2003.

H. Jung

kirjaaja

R. M. Moura Ramos

toisen jaoston puheenjohtaja